

Randers Kommune



MILJØGODKENDELSE

af svinebruget, Korshøjgaard,
Søndergårdsvej 14-15, 8983 Gjerlev J

REGISTRERINGSBLAD - MILJØGODKENDELSE

Matrikel nr.	3a og 1s, Stovby By, Hald m.fl.
Cvr. nr.	25081927
Ejer af husdyrbruget	Peter Gregersen Korshøjgaard Søndergårdsvej 15 8983 Gjerlev J
Driftsansvarlig	Samme som ejer
Brugstype	Svinebrug med 378,26 dyreenheder
Godkendelsesbetegnelse	§ 12 husdyrbrug for over 250 dyreenheder
Tilsynsmyndighed	Randers Kommune
Journalnummer	07/09541
Revurdering	År 2018
Godkendelsens dato	3. marts 2010



Ulrik Mathiasen
Sektionsleder



Peter Dalgas Kruse
Biolog

REGISTRERINGSBLAD - MILJØGODKENDELSE.....	2
RESUMÉ	4
GENERELLE FORHOLD	5
VILKÅR FOR GODKENDELSEN.....	6
Generelt	6
Anlæg.....	6
Produktionstilladelse	6
Støj	7
Ammoniak.....	7
Lugt	8
Skadedyr	8
Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand m.v.	9
Ophør	9
Arealer	9
Egenkontrol.....	10
Uheld.....	11
KOMMUNENS VURDERING	11
OFFENTLIGGØRELSE.....	32
Bemærkninger i forbindelse med partshøring.....	32
KLAGEVEJLEDNING	33

BILAG

- Bilag 1 - Situationsplan.
- Bilag 2 - Beliggenhed af lejede beholdere
- Bilag 3 - Kort med udbringningsarealer.
- Bilag 4 - Kort med naturområder.
- Bilag 5 - Udvaskningsberegninger – FarmN.
- Bilag 6 - Kort med indvindingsboringer.
- Bilag 7 - Sammendrag af BAT-redegørelse.
- Bilag 8 - Placeringsforslag for kadaverkappe.

RESUMÉ

Miljøgodkendelsen vedrører udvidelse og omlægning af et svinebrug fra 201,74 DE (235 årssøer, 5.875 smågrise (7,2-17 kg) og 4.700 slagtesvin (17-103 kg)) til 376,52 DE (13.360 slagtesvin (30-107 kg)). Dyreholdet omfatter desuden et hestehold på fire voksne årsheste (500-700 kg) svarende til i alt 1,74 DE.

Dyreart	Nuværende drift		Ansøgt drift	
	Stk.	DE	Stk.	DE
Voksne årsheste (500-700 kg)	4 stk.	1,74 DE	4 stk.	1,74 DE
Årssøer	235 stk.	54,70 DE	0 stk.	0,00 DE
Smågrise (7,2 – 17 kg)	5.875 stk.	11,64 DE	0 stk.	0,00 DE
Slagtesvin (17-103 kg)	4.700 stk.	135,40 DE	0 stk.	0,00 DE
Slagtesvin (30-107 kg)	0 stk.	0,00 DE	13.360 stk.	376,52 DE
I alt		203,48 DE		378,26 DE

De eksisterende slagtesvinestalde består af to dele – en på ejendommen Søndergårdsvej nr. 14 med 1.785 stipladser og drænet gulv, og en på Søndergårdsvej 15 med 1.300 stipladser og drænet gulv. Staldene på Søndergårdsvej 14 og Søndergårdsvej 15 8983 Gjerlev ligger med en indbyrdes afstand på 66 m. Staldene er teknisk forbundet via rørledning for foder, el, vand og varme. I nuværende drift pumpes husdyrgødning fra Søndergårdsvej 15 til beholder på Søndergårdsvej 14. Der forefindes ét fælles foderanlæg for de to stalde. Randers Kommune vurderer, at der er tale om ét samlet anlæg og meddeler på den baggrund én samlet miljøgodkendelse.

Udvidelsen finder sted i eksisterende bygninger (bilag 1). På Søndergårdsvej 14 omlægges den eksisterende sobesætning til slagtesvin og der etableres et gylleforsuringsanlæg. På Søndergårdsvej 15 udvides den eksisterende slagtesvinebesætning. Det samlede staldanlæg er på i alt ca. 3.500 m², fraregnet ca. 130 m² hestestald. Der er tre maskinhuse/foderlader (ca. 1.200 m²), tre 22 m høje gastætte siloer, to gyllebeholdere på ca. 1.200 m³ og ca. 2.000 m³. Endelig er der lejet to gyllebeholdere (bilag 2) på Gjerlevvej 23, 8983 Gjerlev J (800 m³) og Tvedevej 21, 8983 Gjerlev J (300 m³).

Svinebruget vil råde over ca. 229 ha ejede/forpagtede arealer til udbringning af husdyrgødning. Dertil kommer aftaler om overførsel af husdyrgødning til tredjemandsarealer omfattende i alt 64 ha. Overførselsaftalerne behandles i særskilte § 16 miljøgodkendelser som er indsendt til Randers Kommune.

Randers Kommune vurderer, at der kan meddeles miljøgodkendelse til svinebruget på nærmere fastsatte vilkår vedrørende brugets drift og indretning.

Randers Kommune har således for at forhindre lugtgener hos naboer bl.a. stillet vilkår om:

- at det oplyste antal stipladser (1.300 på Søndergårdsvej 15 og 1.785 på Søndergårdsvej 14) ikke må overskrides.
- at omrøring af gylle kun må finde sted umiddelbart forud for udbringning.
- at kadaverkappen ikke placeres nærmere end 100 m fra nabobeboelse.

Endvidere er der af hensyn til beskyttelse af følsom natur, overfladevand og grundvand og krav om anvendelse af bedst tilgængelig teknologi bl.a. stillet vilkår om:

- at der etableres gylleforsuringsanlæg på Søndergårdsvej 14
- at der etableres efterafgrøder eller mellemafgrøder til beskyttelse af vandforsyningen for Gjerlev Vandværk og til beskyttelse af Randers Fjord.
- at fosfor i husdyrgødningen begrænses gennem krav til foderets indhold af fosfor.

GENERELLE FORHOLD

Randers Kommune godkender i henhold til § 12 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*¹ udvidelse af svinebesætningen på ejendommen Søndergårdsvej 14-15, 8983 Gjerlev J under henvisning til de nærmere fastsatte vilkår i miljøgodkendelsen.

Ud over de nærmere fastsatte vilkår skal driftsansvarlige være særlig opmærksom på følgende:

- At grundlaget for godkendelsen er den sidst indsendte ansøgning, version 7.
- At ændringer i forhold til sidst indsendte ansøgning skal anmeldes til kommunen, herunder:
 - Ændring, etablering, eller reovering af bygninger, pladser, siloer, opbevaringstanke m.v.
 - Ændringer i udspretningsarealerne, herunder bl.a. tilkøb, frasal, tilforpagtning, bortforpagtning, forpagtningsophør og anvendelse af markarealer hos tredjemand til udspretning af gødning. Anmeldelse af ændringer af svinebrugets udbringningsarealer skal senest fremsendes til kommunen før planårets begyndelse den 1. august, jf. § 16 i *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug*. Kommunen tager herefter stilling til, om ændringen er godkendelsespligtig.
- At øvrige fornødne godkendelser eller tilladelser skal indhentes separat, herunder bygge- og nedrivningstilladelse fra kommunen.
- At øvrig lovgivning, som ikke er nævnt i denne godkendelses vilkår, skal overholdes - f.eks. den til enhver tid gældende Husdyrgødningsbekendtgørelse. Vilkårene i godkendelsen er som hovedregel kun stillet for de punkter, hvor tilsynsmyndigheden vurderer, at kravene skal være mere vidtgående end de generelle bestemmelser.
- At godkendelsen betragtes som udnyttet ved enhver udvidelse/ændring af dyreholdet ud over det oplyste i nudriften, eller hvis dele af bygningsprojektet er påbegyndt – dvs. både ved hel og delvis udnyttelse af godkendelsen.

- At alle vilkår er gældende fra det tidspunkt godkendelsen er udnyttet, medmindre andet er angivet.
- At første regelmæssig revurdering af miljøgodkendelsen skal foretages 8 år efter godkendelsens dato. Herefter vil godkendelsen blive taget op til revurdering mindst hvert 10. år.
- At produktionstilladelsen, eller dele heraf, kan bortfalde hvis den ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.

VILKÅR FOR GODKENDELSEN

Generelt

1. Et eksemplar af godkendelsen skal til enhver tid være tilgængelig på husdyrbruget, og driftspersonalet skal være orienteret om godkendelsens indhold.
2. Husdyrbrugets indretning og drift skal miljømæssigt være i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for godkendelsen, dog med de eventuelle ændringer der fremgår af vilkårene.
3. Eventuelt ejerskifte skal meddeles tilsynsmyndigheden senest 1 måned efter, det har fundet sted.
4. Godkendelsen bortfalder helt eller delvis, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra godkendelsens dato, dvs. gylleforsuringsanlægget skal være taget i brug og indsætning/omlægning af det ansøgte dyrehold skal være påbegyndt.

Anlæg

Produktionstilladelse

5. Godkendelsen omfatter en svinebesætning på 13.360 slagtesvin (30-107 kg) og fire heste (500-700 kg), svarende til i alt 378,26 DE.
6. Husdyrholdet må ikke i størrelse eller sammensætning ændres væsentligt i forhold til godkendelsen. Der tillades mindre afvigelser i ind- og afgangsvægt fra smågrise og slagtesvin, så længe det maksimale antal DE ikke overskrides.

Foder

7. Foderet til slagtesvinene må maksimalt indeholde 4,4 g P pr. FE.
8. I gødningsregnskabet skal der anvendes type 2 korrektion for fosfor i henhold til Plantedirektoratets gældende vejledning om gødsknings- og harmoniregler.

Støj

9. Husdyrbrugets bidrag til støjniveauet målt ved nabobeboelse i det åbne land må i intet punkt overstige følgende grænseværdier:

	Tidsinterval	Grænseværdi	Midlingstid
Hverdage	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	7 timer
Lørdage	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)	4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45 dB(A)	8 timer
Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	1 time
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	½ time

Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter 1,5 m over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden. Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger.

Brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget fra støjgrænserne.

Såfremt kommunen får begrundet mistanke om, at vilkårene om støjgrænser ikke er overholdt, forlanges det, at husdyrbruget foretager de nødvendige tiltag og efterfølgende fremsender dokumentation for, at støjgrænserne ikke er overskredet. Udgifterne hertil afholdes af husdyrbruget.

Dokumentationen skal ske i form af målinger og/eller beregninger foretaget i en periode, hvor husdyrbrugets støj under normale forhold er maksimal. Dokumentation vedrørende støj skal udføres efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. nr. 5/1984, *Målinger af ekstern støj* og nr. 5/1993, *Beregning af ekstern støj fra virksomheder* eller Orientering nr. 9/1997.

Måling og beregning skal udføres af et målefirma, der er akkrediteret eller en person, der er certificeret til "miljømålinger – ekstern støj".

Ammoniak

10. I slagtesvinestalden på Søndergårdsvej 14 skal der etableres et forsøringsanlæg i henhold til ansøgningen (efter BAT-blad "Svovlsyrebehandling af gyllen i slagtesvinestalde"). Anlægget skal være i drift året rundt (8.760 timer/år).
11. Til sikring mod forurening af jord, undergrund og grundvand ved syrespild fra lækage på syretanken, skal syretanken være dobbeltskroget og forsøringsanlæg med tilhørende syretank skal placeres på støbt bund med mulighed for opsamling af minimum den mængde syre, som syretanken kan indeholde. Alternativt kan syretanken placeres over gylletanken.
12. Gyllens pH skal registreres løbende ved hjælp af datalogning.
13. Inden hver behandling, må gyllens pH-værdi i procestanken, maksimalt være pH 6,0.

14. Enhver type af driftsstop skal sammen med årsag og varighed noteres i ejendommens driftjournal.
15. Der skal indgås fast serviceaftale med producenten om kontrol jf. servicemanualen, herunder kalibrering af pH-målere, minimum 4 gange årligt. Kontrol og kalibrering skal noteres i ejendommens driftsjournal og kopi af kontrolrapporten skal være tilgængelig for tilsynsmyndigheden i minimum 5 år.

Lugt

16. Det oplyste antal stipladser (1.300 på Søndergårdsvej 15 og 1.785 på Søndergårdsvej 14) må ikke overskrides.
17. Omrøring af gylle må kun finde sted umiddelbart forud for udbringning.
18. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, der skønnes at være større, end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger.

Energi og vand

19. Der skal foretages registrering af energi- og vandforbrug.
20. Ventilation skal rengøres jævnligt og der skal foretages regelmæssig serviceeftersyn på ventilationssystemet.

Affald

21. Affald skal opbevares og bortskaffes efter Randers Kommunes regulativer.
22. Der må ikke foretages afbrænding af affald på ejendommen. Det gælder dog ikke afbrænding af affald der er tilladt i medfør af Randers Kommunes affaldsregulativer (mindre mængder haveaffald og skovaffald).
23. Kadaverkappen skal flyttes fra sin nuværende placering og må ikke placeres indenfor 100 m fra nabobeboelse.

Skadedyr

24. Der skal på husdyrbruget foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.
25. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand m.v.

26. Gylle

I forbindelse med påfyldning af gyllevognen må der ikke spildes flydende husdyrgødning på jorden, således at der er fare for forurening af jord, grundvand, vandløb eller dræn.

Under de nuværende forhold må gylletankene ikke være forsynet med fastmonteret pumpe eller tømmer med traktorpumpe el.lign. Ved omlæsning skal der anvendes gyllevogn med påmonteret kran, som svinger ind over tanken. Hvis der ved omlæsning ønskes anvendt fast monterede pumper, traktorpumpe eller tilsvarende, skal der etableres en befæstet påfyldningsplads med fald mod afløb til opsamlingsbrønd el.lign. Etablering af en påfyldningsplads skal forinden anmeldes til kommunen.

Hvis der foretages overpumpning af gylle fra en tank til en anden, skal det altid ske under konstant manuel overvågning.

Til produktionsanlægget skal altid være en opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning, svarende til mindst 9 måneders produktion fra svineholdet.

Der skal etableres tæt overdækning i form af naturligt flydelag eller leca på beholdere med forsuret gylle.

Forsuret gylle fra Søndergårdsvej 14 må ikke blandes med rågylle fra Søndergårdsvej 15.

27. Spildevand m.v.

Brønde, der opsamler vand fra vaskeplads skal forsynes med dykpumpe m. flyder el.lign., der pumper vand til gylletankene og til stadighed sikrer, at der ikke kan ske overløb.

28. Kemikalieoplag

Gårdspladserne, jf. bilag 1 skal friholdes for en hver form for oplag af kemikalier, herunder handelsgødning.

Ophør

29. Ved ophør af husdyrproduktionen skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at bringe stedet i en miljømæssig forsvarlig tilstand. F.eks. skal der ske en fuldstændig tømning af husdyrgødning i stalde, gyllebeholdere etc. og ske bortskaffelse af fodermidler og medicin.

Såfremt planteavlslsdriften også ophører, skal der ske bortskaffelse af diverse affaldstyper efter reglerne herfor, og bortskaffelse af dieselolie og sprøjtemidler.

Arealer

Generelt

30. På husdyrbrugets egne udbringningsarealer (229,38 ha) må der udbringes husdyrgødning indeholdende maksimalt 35.392 kg N og 6.087 kg P pr. planår (1/8 – 31/7). Den resterende normproduktion af N og P skal afsættes til tredjemandsarealer. Bedriftens udbringningsarealer fremgår af bilag 3.

31. Den gennemsnitlige udnyttelsesprocent af kvælstoffet i den samlede mængde husdyrgødning skal være **minimum** 74,9 % (aflæst i Farm N).
32. Der må ikke tilføres bedriftens udbringningsarealer anden organisk gødning som fx affald.
33. Mark nr. i ansøgning skal stemme overens med mark nr. opgivet i ansøgning om Enkeltbetaling

Kvælstofudvaskning

34. På mark 75-1 og 76-1 skal der **enten** anvendes grundvandssædskifte med 50 % miljøgræs (G5) **eller** mellemafgrøde med 100 % olieræddike. Grundvandssædskiftet må ikke samtidig indgå i de lovpligtige efterafgrøder.
35. Udlæg af græs i grundvandssædskiftet skal ske i forbindelse med etablering af dækafgrøden. Efterafgrøden skal være etableret på minimum 50 % af arealet fra høst og frem til 1. februar det følgende år.
36. Grundvandssædskiftet må ikke indeholde kvælstoffikserende bælgplanter.
37. Der skal **enten** etableres efterafgrøder på 12 % **eller** mellemafgrøder i form af olieræddike på 24 % af husdyrbrugets efterafgrødegrundareal – udover den til en hver tid lovpligtige andel af efterafgrøder.
38. De ekstra mellemafgrøder og efterafgrøder skal følge reglerne for almindelige lovpligtige efterafgrøder og fratrækkes den samlede kvælstofkvote med 12,5 kg N/ha med mellemafgrøder eller 25 kg N/ha med efterafgrøder.
39. Hverken de ekstra efterafgrøder, eller efterafgrøder som følge af de generelle krav må erstattes af vintergrønne marker.
40. Mellemafgrøder skal udsås senest 20. juli, og må tidligst nedmuldes 20. september.

Egenkontrol

41. Til kontrol af driftsvilkårene og forudsætningerne for godkendelsen skal der årligt føres journal med nedenstående oplysninger:
 - a. Mark- og gødningsregnskab indeholdende oplysninger om produktionsniveau og oplysninger om afgrøder/efterafgrøder på markniveau.
 - b. Kort over udbringningsarealer.
 - c. Kort med angivelse af placering af mellemafgrøder.

Oplysningerne skal opbevares i mindst 5 år og forevises på kommunens forlangende.

Uheld

42. Ved uheld, der afstedkommer risiko for forurening af miljøet, skal beredskabet straks orienteres via tlf. 112. Instrukserne i den udarbejdede beredskabsplan for husdyrbruget skal følges. Endvidere skal kommunens tekniske forvaltning underrettes på tlf. 89 15 15 15.
43. Der skal udarbejdes en beredskabsplan, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe ulykken/uheldet og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmes og hvordan.
- Kortbilag over husdyrbruget med angivelse af oplag af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer, vandløb, indsatsteder mm.
- En opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på husdyrbruget, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal indsendes til godkendelse hos tilsynsmyndigheden senest 6 måneder efter hel eller delvis udnyttelse af godkendelsen, jf. afsnittet om generelle forhold.

KOMMUNENS VURDERING

Bedste tilgængelige staldteknologi (BAT)

Ansøger har fremsendt en nærmere redegørelse for anvendelse af bedst tilgængelig teknik. Miljøgodkendelsen er vedlagt et sammendrag af BAT-redegørelsen (Bilag 7).

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Husdyrproduktionen Søndergårdsvej 14-15 er omfattet af Husdyrgodkendelseslovens § 12, hvor anvendelse af BAT (bedst tilgængelig teknologi) jf. retningslinjerne i Miljøministeriets FAQ 56 og 57 for Husdyrgodkendelsesloven omfatter:

- Management
- Fodring
- Staldindretning
- Forbrug af vand og energi
- Opbevaring af husdyrgødning
- Udbringning af husdyrgødning

For så vidt angår vand- og energiforbrug, næringsstoffusholdning mv., vurderes husdyrbruget at leve op til den generelle branchenorm ved anvendelse af bedst tilgængelige teknikker. Randers Kommune har derfor ikke fundet anledning til at stille skærpede BAT-vilkår på disse områder.

Randers Kommune bemærker desuden, at en række af de nævnte forhold i BAT-redegørelsen reguleres via generelle regler i Husdyrgødningsbekendtgørelsen, herunder management og regler for opbevaring og udbringning af flydende og fast husdyrgødning.

Foderet der anvendes på bedriften indeholder fytase og et fosfor- og råproteinindhold indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder (jf. BREF). Fosforindholdet i slagtesvinefoderet reduceres til 4,4 g P/FE, i øvrigt anvendes de normer som ansøgningsystemet forudsætter.

BAT for staldindretning kan som udgangspunkt centreres om de staldsystemer og miljøteknologier, hvor der er udarbejdet BAT-byggeblade, jf. retningslinjerne i Miljøministeriets FAQ 56 og 57 for Husdyrgodkendelsesloven.

Randers Kommune har, med henvisning til retningslinjerne i FAQ 57 vurderet, at der for det pågældende husdyrbrug skal anvendes BAT i et omfang således, at det samlede tab af ammoniak fra stald/lager ikke overskrider 5.154 kg N/år (BAT-niveau).

BAT-niveauet er beregnet ud fra den samlede emission fra:

- Delvist spaltegulv (50-75 % fast gulv) for udvidelsen af slagtesvinebesætningen
- 154,6 g råprotein/FE (Fodringsnorm 2008/09)
- 2,87 FE_{SV} pr. kg tilvækst (Fodringsnorm 2008/09)

Ansøger har valgt at etablere gylleforsuring af stalden på Søndergårdsvej 14 (jf. BAT-byggeblad nr. 107.04-52) og dermed er den samlede emission af ammoniak fra stald/lager beregnet til maksimalt 4.730 kg N/år. Dermed er ammoniakemissionen fra husdyrbruget betydeligt lavere end 5.154 kg N/år som Randers Kommune vurderede som værende niveauet for BAT. Ansøger har således frivilligt reduceret ammoniakemissionen fra stald og lager med yderligere 424 kg N/år.

Staldene på Søndergårdsvej 15 er opført i 2000. Forholdene omkring BAT tages op til vurdering i forbindelse med revurdering af miljøgodkendelsen i 2018, hvor stalden vurderes at være nedslidt og skal renoveres.

Det bemærkes, at der ved gennemgribende renoveringer skal foretages anmeldelse til Randers Kommune. Kommunen vil herefter konkret vurdere, om de relevante staldafsnit lever op til den bedste tilgængelige teknologi ud fra den aktuelle viden og evt. kræve udarbejdelse af en tillægsgodkendelse.

Randers Kommune vurderer, at ansøger har opfyldt lovens krav om redegørelse for anvendelsen af og evt. fravalg af BAT indenfor management, foder, staldindretning, forbrug af vand og energi, opbevaring/behandling og udbringning af husdyrgødning. Randers Kommune har på grundlag af ansøgers oplysninger, stillet fastholdelsesvilkår for anvendelsen af BAT. Det er Randers Kommunes samlede vurdering, at ansøger har anvendt BAT i et tilstrækkeligt omfang, til at hindre unødigt forurening.

Afstandskrav/bygge- og beskyttelseslinjer

Ifølge Husdyrgodkendelseslovens § 8 må stalde og lignende, herunder gødningsopbevaringsanlæg og ensilagepladser, som udgangspunkt ikke etableres indenfor nærmere fastsatte afstande, jf. tabel 4. Udvidelsen sker i eksisterende bygninger og er dermed ikke omfattet af kravene. De faktiske afstande i tabellen gælder for eksisterende bygninger.

Tabel 4:	Faktisk afstand (eksisterende bygninger)	Min. krav til afstand for nye bygninger
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	Ca. 730 m til DGU. 59.069 (privat).	25
Almene vandforsyningsanlæg	Ca. 550 m til DGU. 59.291 (Stouby vv.).	50
Vandløb/dræn /sø	Ca. 750 m til vandløb (rørlagt). Ca. 200 m til sø. Ca. 700 m til dræn	15
Offentlig vej og privat fællesvej	Ca. 18 m til Søndergårdsvej	15
Levnedsmiddelvirksomhed	> 300 m.	25
Beboelse på sammen ejendom	Ca. 7-10 m.	15
Naboskel	Ca. 10 m.	30

Ifølge Husdyrgodkendelseslovens § 6 er der forbud mod at etablere anlæg samt foretage udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug for mere end 3 DE inden for 50 m fra nabobeboelser, byzone, sommerhusområde eller lokalplanlagt område til boliger, hvis det medfører forøget forurening. Husdyrbrugets driftsbygninger overholder afstandskravet på 50 m, jf. tabel 5.

Ifølge Husdyrgodkendelseslovens § 7 er der endvidere forbud mod at etablere anlæg for mere end 15 DE, hvis anlægget ligger helt eller delvis inden for 300 m fra nærmere bestemt sårbar natur (§ 7-natur). Bestemmelsen gælder ligeledes udvidelse og ændring af eksisterende husdyrbrug, der er eller derved bliver større end 15 DE, hvis udvidelsen eller ændringen medfører forøget ammoniakfordampning fra anlægget. Husdyrbrugets driftsbygninger ligger mere end 1,7 km fra sårbar § 7-natur, jf. tabel 5.

Tabel 5:	Faktisk afstand	Min. krav til afstand
Nabobeboelse	Ca. 130 m.	50 ¹
Byzone, sommerhusområde eller lokalplanlagt område til boliger	Ca. 450 m.	50 ¹
§ 7 natur	Ca. 2.400 m.	300 ²

¹hvis forureningen øges.

²hvis ammoniakfordampningen øges.

Hele anlægget ligger desuden udenfor Naturbeskyttelseslovens bygge- og beskyttelseslinjer.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Projektet indebærer omlægning og udvidelse af svineholdet i eksisterende bygninger. På baggrund af ovenstående vurderer Randers Kommune, at projektet er i overensstemmelse med afstandskrav fastsat i Husdyrgodkendelseslovens § 6-8. Samlet vurderes der ikke at være grundlag for at skærpe afstandskravene.

Støj

På husdyrbruget forekommer følgende støjkilder

- Ventilation
- Kornmølle, som er placeret i lukket bygning,
- Højtryksrensere,
- kompressorer,
- lastbiler som leverer/afhenter dyr, foder mv.

Inden for en afstand af 300 m fra svinebruget ligger nabobeboelserne Søndergårdsvej 11 (130 m), Søndergårdsvej 18 (260 m) og Søndergårdsvej 19 (290 m), som alle er ejendomme med landbrugspligt.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Husdyrbruget Søndergårdsvej 14-15 og nabobeboelserne i umiddelbar nærhed af virksomheden ligger i et område, der ifølge Randers Kommuneplan 2009 er udpeget som landbrugsområde.

Støj fra landbrug i disse områder må, efter Randers Kommunes opfattelse, i reglen accepteres, hvis støjen kan henføres til almindelige landbrugsaktiviteter.

Randers Kommune vurderer umiddelbart, at der er tale om støjkilder, som vil kunne overholde støjgrænserne for "Type 3. Blandet bolig og erhverv" i støjvejledningen nr. 5 / 1984. Det bemærkes, at disse støjgrænser er anbefalet af Miljøstyrelsen for landbrugsvirksomheder i det åbne land.

Randers Kommune har stillet vilkår om maksimal støjbelastning i overensstemmelse med de anbefalede støjgrænser for at fastholde virksomheden på et acceptabelt støjniveau for normale landbrugsaktiviteter.

Husdyrgødning

Svinebruget forventer at have en normproduktion af gylle på i alt ca. 7.000 m³ inkl. drikkevandsspild, rengøringsvand og regnvand fra gylletanke. Herudover vil der være en lille produktion af dybstrøelse fra de fire heste.

Der etableres gylleforsøringsanlæg på Søndergårdsvej 14. Her produceres der årligt 7.770 slagtesvin med en resulterende gylleproduktion på ca. 3.650 m³. Der er en kapacitet på 600 m³ i kanalerne i stalden og 1.200 m³ i gyllebeholderen. Dertil kommer to lejede beholdere på Tvedevej 21, 8983 Gjerlev J (300 m³) og Gjerlevvej 23, 8983 Gjerlev J (800 m³). Herved er der en samlet opbevaringskapacitet på 2.900 m³ til rådighed.

Normproduktionen af gylle er ca. 304,2 m³ pr. måned og der er opbevaringskapacitet til ca. 2.900 m³/304,2 m³/mdr = 9,5 mdr.

På Søndergårdsvej 15 produceres årligt 5.590 slagtesvin, hvilket resulterer i en produktion på 2.630 m³ gylle. Gyllen opbevares i gylletank, kanaler og fortank med en samlet opbevaringskapacitet på ca. 2.600 m³.

Da normproduktionen af gylle er ca. 219,2 m³ pr. måned, er der opbevaringskapacitet til ca. 2.600 m³/219,2 m³/mdr = 11,9 mdr.

Dybstrøelse opbevares i gyllebeholderen hvor det fremmer dannelsen af flydelag.

Gylletankene tømmes med gyllevogn, der har hydraulisk arm, som svinger ind over tankene. Der sker således ikke tømning af tankene med fastmonterede pumper eller traktorpumpe.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Randers Kommune vurderer, ud fra oplysningerne om normproduktionen af gylle, at opbevaringskapaciteten på svinebruget er ca. 9,5 mdr. for forsuret gylle og 11,9 mdr. for rågylle.

Ifølge Husdyrgødningsbekendtgørelsen § 6 skal gødningsopbevaringsanlæg mindst have en kapacitet, svarende til 6 måneders tilførsel. Randers Kommune vurderer imidlertid, at der bør være en væsentlig større opbevaringskapacitet for at undgå udkørsel af gylle under dårligt vejrlig.

Randers Kommune har derfor stillet vilkår om, at der til produktionsanlægget skal være opbevaringskapacitet til minimum 9 mdr., hvilket vil fastholde den nuværende opbevaringskapacitet.

Ved forsuring af gylle med tilsætning af svovlsyre sænkes pH-værdien til ca. 5,5 og under disse forhold er det meste af gyllens kvælstof på ammonium-form som er en mere stabil form end ammoniak. Derfor reduceres tabet af kvælstof fra beholdere med forsuret gylle med ca. 50 % i forhold til beholdere med rågylle. På svinebruget produceres der også rågylle med en pH-værdi på ca. 7. En sammenblanding af forsuret gylle og rågylle vil betyde at pH hæves og at den stabile ammonium omdannes til ammoniak, hvilket resulterer i øget tab af kvælstof fra lageret. Randers Kommune har derfor stillet vilkår om, at forsuret gylle ikke må blandes med rågylle.

Ved tømning af gylletanke med fastmonterede pumper eller traktorpumpe er der ved overførslen til gyllevogn forøget risiko for spild af flydende husdyrgødning, som ligeledes kan give anledning til punktkildeforurening med næringsstoffer.

Randers Kommune har derfor stillet som vilkår, at overpumpning af gylle til gyllevogn skal ske ved hjælp af hydraulisk pumpekran, som er fastmonteret på gyllevognen og svinger ind over tanken. Hvis der alternativt ønskes anvendt fastmonterede pumper eller traktorpumpe med pumperør, der er ført ud over tankkanten, skal der ved gylletankene etableres en befæstet påfyldningsplads med fald mod afløb til opsamlingsbeholder. Det bemærkes, at etablering af en påfyldningsplads skal forhånds anmeldes til Randers Kommune.

Spildevand

På husdyrbruget forefindes bad/toilet i driftsbygningerne, som er forbundet til septiktank (se bilag 1).

Tagvand og vand fra befæstet areal på Søndergårdsvej 15 ledes til faskine (se bilag 1). På Søndergårdsvej 14 opsættes tagrender og vandet ledes til faskiner.

Spildvand fra vask af stalde, drikkevandsspild m.v. ledes til gyllesystemet og er inkluderet i normproduktionen af husdyrgødning.

Det er oplyst, at græsbevoksede arealer ved gyllebeholderne vil blive anvendt til vaskeplads for maskiner. Indvendig og udvendig vask af sprøjteudstyr sker i marken. Påfyldning af marksprøjte sker via indskudt beholder.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Det er i ansøgningen oplyst, at der opsættes tagrender på de bygninger hvor de i dag mangler og at vandet ledes til faskiner. I den forbindelse gør Randers Kommune opmærksom på, at etablering af anlæg til nedsivning af tag- og overfladevand på husdyrbrug kræver særskilt tilladelse fra Kommunen.

Det er desuden oplyst, at vask af sprøjteudstyr vil foregå i marken. Randers Kommune vurderer, at reglerne i *Bekendtgørelse nr. 268 af 31. marts 2009 om påfyldning og vask m.v. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler* er tilstrækkelige til at sikre, at der ikke vil ske en væsentlig miljøpåvirkning af almene- og ikke-almene vandforsyninger til drikkevandsformål; naturarealer, der er beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3 og overfladevand, herunder drænsystemer. Bekendtgørelsen fastlægger således, at der ikke må ske påfyldning og vask af sprøjteudstyr nærmere end 300 m fra vandforsyninger til drikkevandsformål og nærmere end 50 m fra vandløb, søer, kystvande og drænsystemers rense- og samlebrønde.

Energi- og vandforbrug

I ansøgningen er oplyst, at der på svinebruget er et forbrug i nudrift på ca. 90.000 kWh el og 30.000 liter dieselolie pr. år, hvilket forventes at være uændret i ansøgt drift.

Vandforbruget på husdyrbruget i nudrift ekskl. markvanding er oplyst til 7.328 m³ pr. år og forventes reduceret til 6.707 m³ pr. år.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Ansøger har under redegørelse for anvendelse af bedst tilgængelig teknik beskrevet, at der er fokus på at reducere husdyrbrugets energi- og vandforbrug. Randers Kommune vurderer i øvrigt, at energi- og vandforbrug for en slagtesvinebesætning af den konkrete størrelse ligger indenfor det normale, og at der ikke er potentiale for større reduktioner.

Affald

På svinebruget produceres primært følgende affaldstyper:

- Dagrenovationslignende affald.
- Tom emballage fra sprøjtemidler.
- Landbrugsplast.
- Jernskrot.
- Klinisk affald.
- Døde dyr.

Dertil kommer en mindre mængde farligt affald i form af spildolie (200 l/år), sprøjtemiddelrester og medicinrester. Farligt affald leveres til Kommunens modtageordning.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Dagrenovationslignende affald (uhygienisk affald fra f.eks. beboelser/frokoststuer og lign.) skal bortskaffes via den kommunale dagrenovationsordning.

Andre affaldsfraktioner skal sorteres og bortskaffes i henhold til Randers Kommunes regulativ for bortskaffelse af erhvervsaffald med tilhørende bilag. Regulativet kan rekvireres ved henvendelse til Randers Kommune eller fra kommunens hjemmeside.

Animalsk affald, herunder selvdøde dyr skal opbevares og afhændes i overensstemmelse med den til enhver tid gældende bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr, for tiden bekendtgørelse nr. 439 af 11. maj 2007.

Det vurderes, at Randers Kommunes regulativer og forskrifter på affaldsområdet sammen med den generelle lovgivning, er tilstrækkelig til at sikre en miljømæssig forsvarlig affaldshåndtering på virksomheden.

Lugt/støv

Husdyrbrugets driftsbygninger, er beliggende ca. 2 km fra nærmeste byzone i Gjerlev J.

Nærmeste beboelse i samlet bebyggelse, som er uden landbrugspligt og ikke samtidigt ejes af ansøger selv, er Hald Møllevej 48. Afstanden fra nærmeste hjørne af driftsbygningerne til Hald Møllevej 48 er ca. 660 m. Fra massemidtpunktet af de to stalde er der henholdsvis ca. 667 m og 684 m til beboelsen.

Nærmeste beboelse udenfor samlet bebyggelse, som er uden landbrugspligt og ikke samtidigt ejes af ansøger selv, er Stoubyvej 85. Afstanden fra nærmeste hjørne af driftsbygningerne til Stoubyvej 85 er ca. 490 m. Fra massemidtpunktet af staldene er der henholdsvis ca. 537 m og 589 m til beboelsen.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

I forbindelse med ansøgningen er der lavet en lugtgeneberegning, der viser, at lugtgeneafstanden for byzone, beboelse uden landbrugspligt i samlet bebyggelse og beboelse uden landbrugspligt uden for samlet bebyggelse er henholdsvis 868 m, 672 m og 342 m. De beregnede geneafstande vurderes ikke at skulle korrigeres i op eller nedadgående retning som følge af kummulation fra andre husdyrbrug eller vindretning.

Da afstanden fra massemidtpunktet af de enkelte staldafsnit er længere end de beregnede geneafstande (se tabel 6), vurderer Randers Kommune, at der ikke vil opstå væsentlige lugtgener for de omkringliggende nabobeboelser.

Tabel 6:	Beregnet geneafstand	Afstand
Byzoneområde:	868 m.	1.810 - 1.930 m. (faktisk)
Beboelse i samlet bebyggelse	672 m.	677 m. (korrigeret)
Beboelse uden for samlet bebyggelse	342 m.	537 - 589 m. (faktisk)

Mange forhold kan influere på lugtemission fra produktionsanlæg, herunder staldindretning, ventilationsanlæggets udformning, belægningsgrad, gødningshåndtering samt hygiejnen i stalden. Da lugtgeneafstanden til samlet bebyggelse netop er overholdt fastsættes der vilkår om det maksimale antal stipladser i hver stald. Antallet af stipladser er en vigtig parameter i beregningen af den lugtemission, der ligger til grund for beregningerne af geneafstandene i ansøgningen.

Der forekommer ikke beboelser/byzoneområder nærmere end 50 % af de beregnede geneafstande, hvor der som hovedregel ikke kan tillades investeringer og moderniseringer af produktionsanlæg.

Endvidere vurderes der ikke at forekomme aktiviteter, der kan give anledning til væsentlige lugt- eller støvgener.

Det bemærkes, at der periodisk kan forekomme lugtgener i forbindelse med omrøring og udbringning af gylle, som efter kommunens opfattelse almindeligvis må accepteres i landbrugsområder. For at begrænse lugtgener for de forholdsvis nærtliggende nabobeboelser er der dog stillet vilkår om, at omrøring kun må finde sted umiddelbart forud for udbringning af gylle.

Skadedyr

I ansøgningen er oplyst, at skadedyr bekæmpes i overensstemmelse med retningslinjer udgivet af Århus Universitets skadedyrlaboratorium.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Fluer i store mængder kan give anledning til gener hos naboer. For at undgå masseforekomster af fluer er det afgørende, at der på produktionsanlægget er en god gødningshåndtering og en generel god staldhygiejne.

Da en meget begrænset del af dyreholdet er i dybstrøelsessystemer, og der ikke forekommer møddingsplads på svinebruget, vurderer Randers Kommune, at der almindeligvis ikke vil opstå væsentlige fluegener fra husdyrproduktionen.

På husdyrbruget vurderes bygningerne at være holdt i god stand, og der er opsat rottegiftkasser, som suppleres med rottegift efter behov. Randers Kommune vurderer, at husdyrproduktionen ikke giver anledning til væsentlige rottegener.

Olie og kemikalier

Diesel opbevares på Søndergårdsvej 15 i en 2.500 l overjordisk ståltank fra år 1998 og en 5.900 liter overjordisk ståltank fra 2009. Dieseltankene er placeret i maskinhuset. Tankene er placeret på fast bund uden afløb. Tankene har overfyldningsalarm.

Sprøjtemidler opbevares i aflåst rum med fast gulv uden afløb på Søndergårdsvej 14.

Flydende kunstgødning opbevares i tre 20.000 liters tanke i maskinhus på Søndergårdsvej 14. Tankene er påmonteret lås på hanerne.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Indretning, etablering og drift af olietanke reguleres af Olietankbekendtgørelsen (*Bekendtgørelse nr. 724 af 1. juli 2008 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines*).

Ifølge Olietankbekendtgørelsens § 27 skal olietanke:

- Opstilles på et jævnt og varigt stabilt underlag.
- Være hævet over underlaget.
- Have en afstand på mindst 5 cm til væg el. anden konstruktion.
- Være forsynet med overfyldningsalarm.

Endvidere skal tankene sløjfes senest 30 år efter fabrikationsåret, jf. Olietankbekendtgørelsens § 43.

Randers Kommune vurderer, at Olie-tankbekendtgørelsens krav til indretning er tilstrækkelig til at sikre miljøet mod en væsentlig miljøpåvirkning som følge af spild/lækager fra selve dieseltankene.

Ved dieseltankanlæg forekommer hyppigt påfyldning af landbrugsmaskiner med tankpistol, hvor der ofte sker mindre spild af olie som følge af dryp, overløb m.v.. Randers Kommune vurderer, at der på husdyrbruget ikke er risiko for spild af olier, som ikke umiddelbart vil opdages/kunne opsamles, da underlagte består af beton. Det bemærkes, at enhver form for spild skal opsamles med kattegrus el.lign. og bortskaffes som farligt affald, jf. *Randers Kommunes Regulativ for erhvervsaffald*.

Randers Kommune vurderer, at opbevaringen af sprøjtemidler på husdyrbruget sker miljø- og sundhedsmæssigt forsvarligt, jf. § 44 og § 45 i *Bekendtgørelse nr. 533 af 18. juni 2003 om bekæmpelsesmidler*.

Transport og vejforhold

Transporter til og fra produktionsanlægget fordeler sig primært på følgende typer:

- Levering/afhentning af dyr (ekstern).
- Levering af foder (ekstern).
- Levering af olie, kunstgødning m.v. (ekstern).
- Transport af husdyrgødning (intern)
- Transport af landbrugsredskaber (intern).

Dyr

Der indleveres smågrise (30 kg.) til ejendommen 3 gange pr. måned og der afhentes slagtesvin fra ejendommen 6 gange pr. mdr. Der hentes døde dyr efter behov, disse meldes løbende til ved DAKA. Tidspunkt for indlevering og udlevering af dyr vil typisk være mellem 07.00 og 16.00.

Foder

Kørsel i forbindelse med levering af foder vil ikke stige som følge af udvidelsen, da størrelsen af leverancerne afpasses til størrelsen af besætningen. Der bliver leveret foder ca. en gang hver 6. uge. Tidspunkt for levering vil typisk være inden for normal arbejdstid.

Brændstof og kunstgødning

Kørsel i forbindelse med levering af brændstof og flydende kunstgødning vil ikke stige som følge af udvidelsen. Tidsrum for levering vil typisk være inden for normal arbejdstid.

Husdyrgødning

Der køres med husdyrgødning i vækstsæsonen og efter behov fra Søndergårdsvej 14 til lejede beholdere. Der bliver i ansøgt drift, produceret mere gødning, men den nuværende gyllevogn på 10 m³ udskiftes til en på 25 m³ hvorved antallet af transportere vil falde fra 385 til 261 pr. år. For at undgå unødigt spild af husdyrgødning på offentlige veje har man investeret i antidrypsystem på slæbeslangerne. Det betyder at slangerne vendes op af i forbindelse med transport.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Transport til og fra anlægget foregår via Søndergårdsvej, og antallet af transportere forventes ikke at øges i forhold til nudriften. Randers Kommune vurderer - husdyrbrugets størrelse taget i betragtning - at det samlede antal transportere til og fra anlægget er forholdsvis begrænset.

Det er samtidig Randers Kommunes vurdering, at såvel eksterne transporter som interne transporter med markredskaber etc. overvejende vil foregå uden om tæt befolkede områder.

Beliggenheden af de lejede beholdere i forhold til udbringningsarealerne (bilag 2 og 3) vurderes at være hensigtsmæssig i forhold til at begrænse flytning af husdyrgødning fra Søndergårdsvej 14 mest muligt.

Det er Randers Kommunes samlede vurdering, at der ikke vil opstå væsentlige gener som følge af transporter til og fra anlægget.

Lys

Der forekommer udelukkende almindelig udendørs belysning. Der er således ikke opsat kraftige projektører el.lign. Belysningsforholdene ændres ikke i forbindelse med projektet.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Da der ikke forekommer kraftige projektører til belysning af bygninger, pladser m.v., vurderes der ikke at forekomme eller opstå væsentlige lysgener for naboer eller trafik.

Ophør

Ansøger har oplyst, at der ved eventuelt ophør af husdyrproduktionen vil ske tømning og rengøring af stalde gyllekanaler, fortanke og gylletanke. Eventuelle medicinrester vil blive bortskaffet til dyrlæge. Sprøjtemidler og dieselolie forventes fortsat anvendt i planteavl.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Såfremt husdyrproduktionen ophører, forventer Randers Kommune ikke længere at føre rutinemæssigt miljøtilsyn med virksomheden.

For at undgå at der sker opbevaring af husdyrgødning m.v. under forhold, der kan give anledning til forureningsfare, er der stillet vilkår om oprydning etc.

Landskabelige/kulturhistoriske forhold

Omlægning og udvidelse foretages i eksisterende bygninger. Husdyrbrugets anlæg er beliggende i et område, der ifølge Randers Kommuneplan 2009 er udpeget som landbrugsområde.

Der forekommer ingen fredninger, særlige landskabelige-, geologiske- eller kulturhistoriske interesser.

Anlægget ligger i sin helhed udenfor indsigtssområder til kirker, bevaringsværdigt byggeri, fortidsminder el. lign.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Randers Kommune vurderer, at projektet kan gennemføres uden væsentlig påvirkning af de landskabelige og kulturhistoriske værdier.

Væsentlige alternative muligheder og 0-alternativet

0-alternativet beskriver forholdene, hvis omlægningen/udvidelsen ikke sker. 0-alternativet vil betyde en fastholdelse af den nuværende produktion. Med hensyn til miljøforholdene vil 0-

alternativet heller ikke medføre investeringer i produktionsapparatet og dermed heller ikke investeringer i miljøforbedrende foranstaltninger på anlægget. Med 0-alternativet vil også markdriften fortsætte uændret. Det skal i den forbindelse bemærkes, at der ved 0-alternativet ikke vil blive udarbejdet en miljøgodkendelse for bedriften. Der vil således ikke ske regulering af bedriften via vilkår i miljøgodkendelsen.

Med baggrund i, at den ansøgte udvidelse og omlægning sker i eksisterende bygninger og vil kunne overholde lovgivningens afskæringskriterier, er der ikke udarbejdet alternativer vedrørende placering og drift af anlægget. Det ansøgte projekt er blevet til efter grundige overvejelser, hvor staldsystemer mv. er optimeret i forhold til drift, miljø og dyrevelfærdskrav. En alternativ placering af de nye bygninger i marken vurderes uhensigtsmæssig ud fra såvel driftsmæssige som landskabelige betragtninger.

Der er Randers Kommunes vurdering, at der ikke findes et bedre alternativ for placering af det ansøgte projekt.

Ammoniak og natur

Ammoniakemissionen fra det samlede anlæg, herunder lagre af husdyrgødning, er i nudrift beregnet til 3.844 kg N/år og i ansøgt drift 4.730 kg N/år.

Ansøgningen er modtaget i 2007, hvor der var et generelt krav til reduktion af ammoniakfordampning på 15 % i forhold til de bedste staldsystemer, jf. 05/06 normer.

I en afstand af ca. 300 m nordvest, 1.650 m nord, 2.900 m øst, 2.500 m sydøst, 2.400 m syd og ca. 2.250 m vest for staldanlægget ligger overdrevsarealer, der er beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3 (m584-01-ov, m594-01-ov, m583-03-ov, m574-03-ov, m574-01-ov og m585-01-ov). Overdrevsarealerne (m574-01-ov og m585-01-ov) er højt målsatte (A-målsatte) mens de øvrige er B-målsatte ifølge Randers Kommuneplan 2009. Overdrevsarealet (m585-01-ov) i Hald Langdal er det nærmeste særligt beskyttede overdrev, jf. Husdyrgodkendelseslovens § 7.

I en afstand af ca. 800 m nord for anlægget ligger Gjerlev Kær. Gjerlev Kær er et ca. 26 ha stort naturområde som er en mosaik af eng og mose. I kæret ligger et B-målsat engområde (m594-08-en) i en afstand af 900 m nord for anlægget og to moser (m594-03-mo og m594-01-mo) som er A-målsatte i Randers Kommuneplan 2009 ligger i en afstand af ca. 1.200 m og 1.550 m nord for staldanlægget. Sidstnævnte mose indeholder et ekstremrigkær (habitatnaturtype 7230) og et kildevæld (7220) som begge er særligt kvælstoffølsomme naturområder.

Ca. 5.000 m i sydøstlig retning ligger Randers Fjord, der er udpeget som EF-habitatområde nr. 14 (Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord). Langs Randers Fjord ligger en lang række standenge, der er beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3. Standengene er for størstedelens vedkommende højt målsatte (A-målsatte), jf. Randers Kommuneplan 2009.

Markerne 75-0, 75-1 grænser direkte op til et engareal (m594-08-en) og mark 77-0 grænser direkte op til et engareal (m589-03-en). Mark 74-0 og overdrevet (m584-01-ov) er adskilt af Søndergårdsvej. Mark 77-0 og ekstremrigkæret (m594-01-mo) er adskilt af en markvej.

Mark 80-0 ligger i EF-fuglebeskyttelsesområde og Ramsarområde.

Naturområderne er vist på bilag 4.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Det generelle beskyttelsesniveau

Ansøgningen er modtaget i år 2007, hvor Husdyrgodkendelsesloven fastlægger, at alle husdyrbrug skal reducere ammoniakemissionen med 15 % i forhold til de bedste staldsystemer, jf. 05/06 normer. Dette indebærer en maksimal tilladt ammoniakemission fra stald og lager på ca. 6.144 kg N pr. år. Med de valgte staldsystemer og staldteknologi (gylleforsuring) er ammoniakemissionen 4.730 kg N pr. år. Husdyrbruget lever således op til kravet om 15 % reduktion af ammoniakfordampningen.

Randers Kommune vurderer, at gylleforsuring er en forudsætning for, at ammoniakfordampningen reduceres som forudsat og har derfor stillet vilkår om, at den gylle, der produceres på Søndergårdsvej 14 forsures.

Husdyrgodkendelsesloven fastlægger desuden, at der i en afstand af op til 300 m fra sårbare naturarealer, jf. Husdyrgodkendelseslovens § 7 ikke må ske forøget ammoniakemission. Herudover må der på disse sårbare naturarealer ikke ske overskridelse af nærmere bestemte afskæringskriterier for ammoniakafsætning, hvis staldanlægget ligger i en afstand af 300 - 1.000 m fra naturarealet. Da nærmeste sårbare naturareal, jf. Husdyrgodkendelseslovens § 7 ligger mere end 2.000 m fra anlægget, vurderes husdyrbruget at overholde ovenstående krav.

Husdyrgodkendelsesloven fastsætter ingen generelle beskyttelsesniveauer for terrestrisk natur i forbindelse med udbringning af husdyrgødning. Ifølge bekendtgørelsen om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder m.m. skal der dog på marker med sort jord og græs, i en afstand af op til 1.000 m af et naturområde omfattet af husdyrlovens § 7, ske nedfældning af flydende husdyrgødning.

Der udbringes forsuret gylle på hovedparten af svinebrugets arealer. Forsuret gylle har en lav pH-værdi (ca. 5,5). Ved denne pH er hovedparten af gyllens kvælstof på ammonium-form, som er en mere stabil form end ammoniak. Udover at mindske tabet af ammoniak fra stald og lager er tabet af kvælstof ved udbringning op til 65 % lavere ("Hvordan påvirker forsuring kvælstofvirkningen i marken?" v/Seniorforsker Peter Sørensen, Danmarks JordbrugsForskning).

Eventuel skærpet beskyttelsesniveau

Randers Kommune har vurderet, om der er særlige forhold ud over det generelle beskyttelsesniveau, der taler for, at der skal fastsættes yderligere vilkår til beskyttelse af naturarealer, jf. Godkendelsesbekendtgørelsen § 11 stk. 4 eller forhold der kan begrunde afslag efter Godkendelsesbekendtgørelsens § 11 stk. 5 og 6. Kommunen **skal** give afslag, hvis det ikke er muligt at stille vilkår der forhindrer, at husdyrbrugets ammoniakpåvirkning giver anledning til skade på udpegningsgrundlag i internationale naturbeskyttelsesområder/skade på dyre- og plantearter omfattet af Habitatdirektivets bilag IV. Kommunen **kan** give afslag hvis det ikke er muligt at stille vilkår der forhindrer, at husdyrbrugets ammoniakpåvirkning giver anledning til en væsentlig miljöpåvirkning af særlige regionale/lokale naturbeskyttelsesinteresser.

Påvirkning af naturområder fra anlæg

	Nuværende drift	Ansøgt drift	Difference
NH ₃ -emission (kg N/år)	3.844	4.730	+886
Afsætning (strandenge)	0,00 kg N/ha/år	0,00 kg N/ha/år	+0,00 kg N/ha/år
Afsætning (m594-01-mo)	0,10 kg N/ha/år	0,12 kg N/ha/år	+0,02 kg N/ha/år
Afsætning (m585-01-ov)	0,02 kg N/ha/år	0,02 kg N/ha/år	+0,00 kg N/ha/år
Afsætning (m584-01-ov)	1,56 kg N/ha/år	1,96 kg N/ha/år	+0,40 kg N/ha/år
Afsætning (m594-03-mo)	0,17 kg N/ha/år	0,21 kg N/ha/år	+0,04 kg N/ha/år

Tabel 1. Sammenhængen mellem den øgede ammoniakemission fra anlægget og den maksimale merafsætningen på de nærliggende naturområder.

Strandenge

Hvad angår strandengerealerne ved Randers Fjord Ådal er der ifølge Landplandirektivet tale om A-målsatte naturområder, som er højt prioriterede og værdifulde naturområder, hvis karakter er særlig vigtig at bevare. Der gives derfor normalt kun tilladelse til indgreb, som understøtter naturkvaliteten, jf. Randers Kommuneplan 2009.

Randers Fjord er desuden udpeget som EF-habitatområde nr. 14. Strandengene (habitatnaturtype 1330) er en del af udpegningsgrundlaget for habitatområdet.

Tålegrænseintervallet for strandenge er fastsat til 30-40 kg N/ha/år (*Skov og Naturstyrelsen 2005*). Den atmosfæriske baggrundsbelastning i området er ca. 14,7 kg N/ha/år (tidligere Nørhald Kommune, jf. DMU).

Merafsætningen af ammoniak fra husdyrbruget er beregnet til 0,00 kg N/år (tabel 1) og den kumulative belastning er dermed uændret ca. 14,7 kg N/ha/år.

Merbelastning vurderes ikke i sig selv at kunne medføre væsentlige ændringer. Der vurderes ikke at være tale om et kvælstoffølsomt naturområde og den kumulative belastning ligger desuden under den nedre tålegrænse for strandenge. Det vurderes derfor, at udvidelse ikke vil påvirke naturområdet væsentligt.

Gjerlev Kær

De to moseområder (m594-01-mo og m594-03-mo) er ifølge Landplandirektivet højt prioriterede og værdifulde naturområder (A-målsat), hvis karakter er særlig vigtig at bevare. Der gives derfor normalt kun tilladelse til indgreb, som understøtter naturkvaliteten, jf. Randers Kommuneplan 2009.

Ekstremrigkæret og kildevældet i mosen m594-01-mo er senest besigtiget af Århus Amt i juli 2005. Ved besigtigelsen af ekstremrigkæret blev der fundet mange karakteristiske arter: Kær dueurt, knude firling, hjertegræs, eng-kabbeleje, fladtrykt kogleaks, trenervet snerre, hirse-star, krogknæbstar, langakset-star, top-star, trævlekrone, engviol og i den sydøstlige del en stor bestand af butblomstret siv. Sidstnævnte er skilleart for ekstremrigkær. Den botaniske værdi er stor (A). Randers Kommune vurderer, at der er tale om et særligt værdifuldt lokalt og regionalt naturområde og der skal laves tiltag for at nedbringe den kumulative belastning med ammoniakkvælstof i området.

Tålegrænsen for ekstremrigkær er fastsat til 10-15 kg N/ha/år og til 15-25 kg N/ha/år for kildevæld (*Skov- og Naturstyrelsen 2005*). Den atmosfæriske baggrundsbelastning i området er ca. 14,7 kg N/ha/år (tidligere Nørhald Kommune, jf. DMU).

Randers Kommune vurderer, at selvom tålegrænsen for ekstremrigkæret allerede kan være overskredet, er en merafsætningen af ammoniak fra husdyrbruget på 0,02 kg N/år (tabel 1) så beskeden, at den ikke i sig selv giver anledning til skadevirkninger.

Endvidere vurderer Randers Kommune, at afsætningen er så lille, at den kumulative effekt fra andre kilder ikke kan tillægges afgørende vægt.

Det vurderes, at en merafsætningen af ammoniak fra husdyrbruget på 0,02 kg N/år (tabel 1) er så beskeden, at den ikke i sig selv giver anledning til skadevirkninger på kildevældet. Den kumulative belastning ligger desuden under den nedre tålegrænse for kildevæld. Det vurderes derfor, at udvidelse ikke vil påvirke naturområdet væsentligt.

Mosen (m594-03-mo) er besigtiget i juni 2004 af Århus amt. Ved besigtigelsen blev der ikke fundet arter som er karakteristiske for mose. Området er domineret af tagrør og kun en mindre del afgræsses. Den botaniske værdi er C.

Det vurderes, at mosen er en næringsrig naturtype (pilesump, rørsump og højstaudesamfund) med konkurrencestærke og kvælstofkrævende arter og derfor ikke er kvælstoffølsom.

Hald Langdal

Der er tale om to sammenhængende overdrev (m585-01-ov, m585-06-ov), der omkranser en eng (m585-01-en) i Langdal nordøst for Hald. Det største overdrev (m585-01-ov) og engen er højt målsat (A-målsat) i Randers Kommuneplan 2009 mens det mindre overdrev er B-målsat.

Det store overdrev (NOVANA station 1264) er senest besigtiget af Miljøcenter Århus i september 2008. Der er tale om et botanisk meget værdifuldt overdrev, hvor især den nordlige del rummer sjældne arter. Den vestlige del af dalen med øst- og sydvendte stejle skrænter har aldrig været omlagt og indeholder en artsrig overdrevsvegetation med både kalkindikatorer og især surbundsarter. Af plantearter skal især nævnes Lyng-Vikke og Bakkesoløje som begge er sjældne regionale rødlistearter. De særligt værdifulde positivarter Djævelsbid, Almindelig Enghavre, Knoldet Mjødurt, Tandbælg, Tormentil og Hundeviolsamt samt mange positivarter som alm. kamgræs, fåre-svingel, lyng-snerre, læge-ærenpris, knold-ranunkel, hedelyng m.fl. Randers Kommune vurderer, at der er tale om et særligt værdifuldt lokalt og regionalt naturområde og der skal laves tiltag for at nedbringe den kumulative belastning med ammoniakkvælstof i området.

Tålegrænsen for overdrev på mere eller mindre sur bund (habitattype 6230) er fastsat til 10-20 kg N/ha/år (Skov- og Naturstyrelsen 2005). På baggrund af den botaniske værdi, vurderes tålegrænsen for den konkrete lokalitet at ligge i den lave ende af intervallet. Den atmosfæriske baggrundsbelastning i området er ca. 14,7 kg N/ha/år (tidligere Nørhald Kommune, jf. DMU). Den lave ende af tålegrænseintervallet for sure overdrev er dermed allerede overskredet.

Randers Kommune vurderer, at selvom tålegrænsen for overdrevet allerede er overskredet, er en merafsætningen af ammoniak fra husdyrbruget på 0,00 kg N/år (tabel 1) så beskeden, at den ikke i sig selv giver anledning til skadevirkninger på overdrevene. Endvidere vurderer Randers Kommune, at afsætningen er så lille, at den kumulative effekt fra andre kilder ikke kan tillægges afgørende vægt.

Overdrev

I en afstand af ca. 300 m nord for anlægget ligger et overdrev (m584-01-ov) som er B-målsat i Randers Kommuneplan 2009. Overdrevet er ca. 1 ha stort og dermed ikke omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7. Der foreligger ingen data for besigtigelse af overdrevet. Vurderet ud fra jordtypekort og luftfotos er der tale om et surt overdrev. Tålegrænsen for overdrev på mere eller mindre sur bund er fastsat til 10-20 kg N/ha/år (Skov- og Naturstyrelsen 2005). Den

atmosfæriske baggrundsbelastning i området er ca. 14,7 kg N/ha/år (tidligere Nørhald Kommune, jf. DMU). Tålegrænsen for overdrevet kan dermed være overskredet.

Randers Kommune vurderer, at en merafsætningen af ammoniak fra husdyrbruget på 0,40 kg N/år (tabel 1) ikke i sig selv vil give anledning til skadevirkninger på overdrevet.

Det vurderes det, at det generelle beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt til at beskytte naturområdet og at der ikke er grundlag for at lægge vægt på den kumulative effekt.

Påvirkning af naturområder fra udbringningsarealer

Påvirkninger af terrestriske naturarealer ved udbringning af husdyrgødning relaterer sig hovedsageligt til nedfald af ammoniak og eventuelt udvaskning af næringsstoffer.

Randers Kommune vurderer, at en væsentlig påvirkning af naturarealer med kvælstof fra udbringning af husdyrgødning normalt betinger, at der enten er tale om meget kvælstoffølsomme naturtyper, og at udbringningsarealerne ligger direkte op af naturarealet eller at der er direkte hydraulisk forbindelse mellem udbringningsareal og naturområdet. Da de ansøgte udbringningsarealer ikke har hydraulisk forbindelse til eller grænser direkte op til kvælstoffølsomme naturområder, vurderer Randers Kommune, at udbringning af husdyrgødning ikke vil påvirke de lokale naturområder væsentligt.

Mark 80-0 ligger i EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 15 (Randers og Mariager Fjorde og Ålborg Bugt, sydlige del) og Ramsarområde nr. 11 (Dele af Randers og Mariager fjorde med tilgrænsende havområde). Dyrkningspraksis for mark 80-0 er uændret i ansøgt drift. Det vurderes at fortsat udbringning af husdyrgødning på marken ikke er i strid med fuglebeskyttelsesdirektivet (Rådets direktiv nr. 79/409 af 2. april 1979, om beskyttelse af vilde fugle med senere ændringer).

Øvrige naturområder

De øvrige naturområder, der er nævnt eller fremgår af kortbilag vurderes ikke, da merafsætningen i sig selv ikke er væsentligt. Da der ikke er tale om særligt beskyttede naturområder vurderes der ikke at være grundlag for at lægge vægt på den kumulative effekt.

Bilag IV-arter

Påvirkninger af Habitatdirektivets bilag IV-arter med ammoniak, relaterer sig hovedsageligt til påvirkninger af levestederne for disse arter (raste- og ynglepladser). Gennemgangen af forekomsten af bilag IV-arter og trusler mod disse i området er baseret på en kombination af kommunens kendskab, og de foreliggende beskrivelser om arternes udbredelse. Randers Kommune har ikke kendskab til tilstedeværelse af bilag IV-arter i husdyrbrugets nærhed, og husdyrbruget antages derfor ikke at påføre disse arter skadelige virkninger.

Samlet vurdering

Samlet vurderes husdyrbruget ikke at give anledning til væsentlige skadevirkninger, der kan begrunde skærpede vilkår efter Godkendelsesbekendtgørelsen § 11 stk. 4 eller afslag, jf. Godkendelsesbekendtgørelsens § 11 stk. 5 og 6.

Randers kommune har for det pågældende husdyrbrug stillet krav om et omfang af BAT, således at ammoniakemissionen fra stald og lager maksimalt er 5.154 kg N/år. Kravet er stillet med forbehold for, at forekomsten af nærliggende kvælstoffølsomme naturområder kan medføre yderligere krav om reduktion af ammoniakemissionen. Ansøger har valgt at indføre teknologi der er bedre end BAT-kravet og dermed bringer ammoniakemissionen ned på 4.730 kg N/år eller ca. 420 kg N/år under det krævede BAT-niveau. Ifølge Miljøstyrelsens retningslinjer (FAQ 57) skal udgangspunktet eller "nudriften" i IT-ansøgningssystemet næste gang, der ansøges om udvidelse/ændringer tage udgangspunkt i miljøkravene til husdyrbruget. For at kunne vurdere om

BAT-emissionsniveauet opfylder miljøkravene, har Randers Kommune derfor beregnet afsætningen af ammoniak på de nærliggende naturområder (tabel 2).

	Nuværende drift	BAT-niveau	Difference
NH ₃ -emission (kg N/år)	3.844	5.154	+1.310
Afsætning (standenge)	0,00 kg N/ha/år	0,00 kg N/ha/år	+0,00 kg N/ha/år
Afsætning (ekstremrigkær)	0,10 kg N/ha/år	0,13 kg N/ha/år	+0,03 kg N/ha/år
Afsætning (m585-01-ov)	0,02 kg N/ha/år	0,03 kg N/ha/år	+0,01 kg N/ha/år
Afsætning (m584-01-ov)	1,56 kg N/ha/år	2,10 kg N/ha/år	+0,54 kg N/ha/år
Afsætning (m594-03-mo)	0,17 kg N/ha/år	0,23 kg N/ha/år	+0,06 kg N/ha/år

Tabel 2. Sammenhængen mellem BAT-emissionsniveauet og merafsætningen på de nærliggende naturområder.

Randers Kommune vurderer, at merafsætningen på naturområderne ved BAT-emissionsniveauet ikke er væsentlig større end ved emissionsniveauet i ansøgt drift. Dermed er det Randers Kommunes vurdering, at ansøger frivilligt har reduceret emissionen af ammoniak med ca. 420 kg N/år.

Overfladevand

Udbringningsarealerne fra den ansøgte produktion (229,38 ha) afvander til Randers Fjord dels via Øster Tørslev Å, dels via Lindbjerg Bæk. En lille del af husdyrbrugets udbringningsareal (Mark 80-0) ligger i EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 15 og Ramsarområde nr. 11.

Ifølge Landsplandirektivet (Regionplan 2005) er Grund Fjord og den inderste del af Randers Fjord udlagt med generel målsætning. Fra Uggelhuse og til Udbyhøj har fjorden skærpet målsætning. Det skyldes, at denne del af fjorden har status som internationalt naturbeskyttelsesområde. Fra Uggelhuse er Randers Fjord en del af EF-habitatområde nr. 14 "Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord". Fra Mellerup og til Udbyhøj er fjorden en del af EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 15 og Ramsarområde nr. 11.

Habitatområde nr. 14

Udpegningsgrundlaget for EF-habitatområde 14 Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord er blandt andet habitatnaturtyperne "Flodmundinger(1130)", "Mudder- og sandflader blottet ved ebbe (1140)" og "Kystlaguner og strandsøer (1150)". Lige uden for Randers Fjord optræder habitattyperne "Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand (1110)" samt "Større lavvandede bugter og vige (1160)". I Mariager fjord optræder naturtyperne 1140 og 1160 i fjorden og 1160 umiddelbart uden for fjorden.

For alle 5 habitattyper fremgår det af Danmarks miljøundersøgelsers rapport: "Kriterier for gunstig bevaringsstatus for EF-habitatdirektivets 8 marine naturtyper" at eutrofiering har haft negativ effekt på naturtypens sammensætning af flora og fauna. Det bemærkes i rapporten at eutrofieringsniveauet bør falde mod mere naturlige niveauer, så bundvegetation og -fauna kan genoprettes.

Det nuværende eutrofieringsniveau og yderligere tilførsel af næringsstoffer i Randers Fjord og Mariager Fjord vurderes således at kunne være til skade for naturtyper i EF-habitatområdet i og umiddelbart uden for fjordene, idet den gunstige bevaringsstatus for de nævnte habitattyper ikke kan genoprettes eller sikres.

Fuglebeskyttelsesområde 15

Udpegningsgrundlaget for EF-Fuglebeskyttelsesområde 15 Randers og Mariager Fjorde og Ålborg Bugt, er et stort antal fuglearter.

Af DMU's rapport: Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet fremgår det, at forudsætningen for gunstig bevaringsstatus for arterne knopsvane og lysbuget knortegås er, at der findes store bevoksninger af bundvegetation indenfor fuglebeskyttelsesområdet.

For arterne Gravand, Edderfugl, Sortand og Fløjlsand, som lever af bunddyr primært blåmuslinger er det en forudsætning for gunstig bevaringsstatus, at der findes store områder med blåmuslingebanker og anden bundlevende fauna. Alle de nævnte arter indgår i udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet.

Hyppigt tilbagevendende iltsvind og enkeltstående kraftige eutrofieringsbetingede iltsvind har en negativ effekt på bundvegetation og bundfauna på kort sigt. For ålegræssets vedkommende har kraftige iltsvind en negativ effekt på lang sigt. Det nuværende eutrofieringsniveau og yderligere tilførsel af næringsstoffer i Randers Fjord og Mariager Fjord vurderes således, at kunne være til skade for EF-fuglebeskyttelsesområdet, idet den gunstige bevaringsstatus for de nævnte fuglearters vedkommende ikke kan sikres.

Ramsarområde nr. 11

For Ramsarområderne er målsætningen, at beskyttelsen skal fremmes. Alle danske Ramsarområder indgår som dele af fuglebeskyttelsesområder, og indgår derfor også i NATURA 2000.

Alle de ansøgte udbringningsarealer (ca. 229 ha) ligger inden for nitratklasse 3.

Udvaskningsberegninger via beregningsmodellen FarmN viser, at husdyrbrugets udvaskning af kvælstof falder fra 49,3 kg N/ha/år til 48,0 kg N/ha/år (se bilag 5).

På husdyrbruget øges tilførslen af fosfor med husdyrgødning fra ca. 5.389 kg P/år til 6.087 kg P/år. Fosfortilførslen i ansøgt drift svarer til ca. 26,5 kg P/ha år. Med det ansøgte sædskifte forventes afgrøderne gennemsnitligt at fjerne ca. 24,4 kg P/ha år. Dermed er der et fosforoverskud på ca. 2,1 kg P/ha år.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Det generelle beskyttelsesniveau

Husdyrgodkendelsesloven fastlægger krav til udvaskning af kvælstof i områder, der ligger i nitratklasse 1-3. For arealer i nitratklasse 3 må udvaskningen ikke overskride, hvad der svarer til udbringning af 50 % husdyrgødning i forhold til harmonireglerne. Kravet er opfyldt ved, at der **enten** etableres efterafgrøder på 12 % **eller** mellemafgrøder i form af olieræddike på 24 % af husdyrbrugets efterafgrødegrundareal – udover den til en hver tid lovpligtige andel af efterafgrøder.

Husdyrgodkendelsesloven fastlægger desuden krav til maksimal fosforoverskud på husdyrbruget afhængig af, hvilke fosforklasser udbringningsarealerne er omfattet af. Af de ansøgte udbringningsarealer ligger ca. 35 ha i P-klasse III og 36 ha i P-klasse II. I ansøgningen er det maksimalt tilladte fosforoverskud beregnet til 555 kg P/år eller et fosforoverskud på ca. 2,4 kg P/ha. Da overskuddet er beregnet til ca. 2,1 kg P/ha/år er kravet opfyldt. Randers Kommune vurderer desuden, at der ikke er udbringningsarealer, der skal ophøjes til en højere fosforklasse. Det beregnede overskud forudsætter brug af fosfoptimeret foder og som følge heraf er der stillet vilkår om, at foderet til slagtesvinene maksimalt må indeholde 4,4 g P/FE.

Randers Kommune vurderer, at der ikke er arealer, hvor der skal stilles særlige vilkår til begrænsning af næringsstofstab til overfladevand.

Eventuel skærpet beskyttelsesniveau

Randers Kommune har vurderet, om der er særlige forhold ud over det generelle beskyttelsesniveau, der taler for, at der skal fastsættes yderligere vilkår til beskyttelse af overfladevand.

Da projektet indebærer, at kvælstofudvaskningen reduceres, og fosforoverskuddet er beskedent, samtidig med at der på husdyrbruget ikke vurderes at forekomme arealer, hvor der bør ske en særlig indsats for at begrænse næringsstoffabet, vurderes der ikke at være grundlag for at stille yderligere vilkår jf. Godkendelsesbekendtgørelsen § 11 stk. 4.

Randers Kommune har desuden vurderet, om husdyrbrugets samlede næringsstofbelastning kan begrunde afslag efter Godkendelsesbekendtgørelsens § 11 stk. 5 og 6 - dvs., om husdyrbrugets næringsstoffab giver anledning til skade på udpegningsgrundlag i internationale naturbeskyttelsesområder/skade på dyre- og plantearter omfattet af Habitatdirektivets bilag IV eller giver anledning til en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale/lokale naturbeskyttelsesinteresser.

Husdyrbrugets jorde afvander til Randers Fjord, der i den yderste del har en skærpet målsætning, jf. Landsplandirektivet (Regionplan 2005) og samtidig er udlagt som internationalt naturbeskyttelsesområde.

Landsplandirektivets målsætninger for Randers Fjord er ikke opfyldt, idet miljøtilstanden er kraftigt påvirket af for store tilførsler af næringsstoffer til fjorden og dens opland. For at opnå en bedre miljøtilstand skal tilførslerne af kvælstof og fosfor reduceres.

En risikoanalyse foretaget af det tidligere Århus Amt har vist, at Randers Fjord og Grund Fjord er i risiko for ikke at opfylde miljømålene i 2015 med de i dag vedtagne foranstaltninger. Årsagen hertil er især en for stor tilførsel af næringsstoffer fra land.

I den konkrete sag er der i nudrift beregnet en udvaskning af kvælstof fra rodzonen på i alt ca. 11.287 kg N/år (49,3 kg N/ha/år), som reduceres til 10.990 kg N/år (48,0 kg N/ha/år) i ansøgt drift. Herefter sker der en reduktion af kvælstof mellem rodzonen og recipienten, som antageligt ligger et sted mellem 0–50 % (nitratklasse 3).

Ifølge basisanalyserne til de kommende vandplaner bliver der afhængig af nedbørsmængden udledt 3.000-7.000 ton kvælstof til overfladevand i hovedoplandet til Randers Fjord. I værste fald vil husdyrbrugets gennemsnitlige bidrag til den samlede kvælstofbelastning i hovedoplandet til Randers Fjord således udgøre højst 0,4 %. Et bidrag i denne størrelsesorden tilført hen over året vurderes ikke i sig selv at bevirke en væsentlig påvirkning af miljøtilstanden i Randers Fjord/Grund Fjord eller skade udpegningsgrundlaget for habitatområdet.

For så vidt angår fosfor forventes der som nævnt ovenfor, at være et beskedent overskud af fosfor (ca. 2,1 kg P/ha/år). Da der samtidig ikke forekommer arealer, der skråner stærkt mod vandløb, og dermed giver risiko for væsentlig jorderosion, vurderes fosforbidraget fra husdyrbruget ikke i sig selv at medføre en væsentlig påvirkning af miljøtilstanden i Randers Fjord/Grund fjord eller skade udpegningsgrundlaget for habitatområdet.

Et af husdyrbrugets marker (Mark 80-0) ligger i EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 15 (Randers og Mariager Fjorde og Ålborg Bugt, sydlige del) og Ramsarområde nr. 11 (Dele af Randers og Mariager fjorde med tilgrænsende havområde). Dyrkningspraksis for mark 80-0 er uændret i ansøgt drift. Marken er på 4 ha og den samlede kvælstofudvaskning falder fra ca. 200 kg N/år i nudrift til ca. 190 kg N/år i ansøgt drift. Det samlede fosforoverskud i ansøgt drift er på 8,4 kg P/år. Næringsstoffabet fra mark 80 vurderes ikke i sig selv at medføre en væsentlig påvirkning af miljøtilstanden i Randers Fjord/Grund Fjord eller at være i strid med fuglebeskyttelsesdirektivet (Rådets direktiv nr. 79/409 af 2. april 1979, om beskyttelse af vilde fugle med senere ændringer).

Den manglende målopfyldelse for fjordene vurderes at være en konsekvens af det samlede/kumulative næringsstofbidrag i hovedoplandet. Randers Kommune vurderer, at den kumulative effekt bør tillægges afgørende vægt, hvis næringsstofbelastningen i fjordens oplande må anses for stigende. På den baggrund har Randers Kommune foretaget en analyse af husdyrintensiteten i programmet CT-tools. Analysen viser, at udviklingen i husdyrtætheden i perioden 2001-2007 i oplandet til Randers Fjord, har været konstant. Endvidere viser basisanalysen at kvælstof- og fosfortilførslen til Randers Fjord har været faldende siden 1980'erne. Under forudsætning af, at husdyrtætheden / næringsstofbelastningen ikke stiger, kan der forventes en vis miljøforbedrende effekt for overfladevand ved den regulering, der samlet set sker i oplandet til Randers Fjord ved miljøgodkendelser af husdyrbrug.

På baggrund af denne udvikling og med de vilkår, der stilles til den ansøgte produktion i forbindelse med miljøgodkendelsen, vurderes det, at husdyrbruget hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter giver anledning til væsentlig miljøpåvirkning af overfladevand, herunder EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 15, Ramsarområde nr. 11 og EF-habitatområde nr. 14. Det vurderes således, at en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, som områderne er udpeget for fortsat kan sikres og genoprettes.

For så vidt angår påvirkning af Habitatdirektivets bilag IV-arter med næringsstoffer, relaterer dette sig til påvirkninger af levestederne for disse arter (raste- og ynglepladser). Gennemgangen af forekomsten af bilag IV-arter og trusler mod disse i området er baseret på en kombination af kommunens kendskab, og de foreliggende beskrivelser af udbredelse på www.naturdata.dk. Randers Kommune har ikke konkret viden om tilstedeværelse af bilag IV-arter i nærliggende vandhuller og lignende.

Randers Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at der ikke forekommer væsentlige miljøpåvirkninger eller skadevirkninger, der kan begrunde et afslag, jf. Godkendelsesbekendtgørelsens § 11 stk. 5 og 6.

Grundvand

Af husdyrbrugets samlede udbringningsareal på ca. 229 ha ligger ca. 97 ha i område med drikkevandsinteresse men udenfor nitratfølsomt område. Den resterende del (ca. 132 ha) ligger i et område, der er udpeget som område med særlige drikkevandsinteresser, og som nitratfølsomt område (indsatsområde Hald), jf. Landsplandirektivet (Regionplan 2005).

Mark 74-1 og en del af mark 75-0 og 74-0 ligger desuden inden for 300 m beskyttelseszonen for Stouby Vandværk og markerne 75-1 og 76-1 ligger indenfor indvindingsopland for Gjerlev Vandværk (bilag 6).

Stouby Vandværk og Gjerlev Vandværk har tilladelse til at indvinde op til henholdsvis 18.000 m³ og 64.000 m³ vand om året.

I markskel på mark 77-0 forekommer desuden en lukket prøveboring (DGU. nr. 59.377). Der er ingen markvandingsboringer.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Det generelle beskyttelsesniveau

I tilfælde, som her, hvor nitratudvaskningen allerede overstiger 50 mg/liter i nuværende drift fastsætter Husdyrgodkendelsesloven et generelt krav om, at udvaskning af nitrat i nitratfølsomme områder ikke må øges i ansøgt drift. Udvasningsberegninger via beregningsmodellen FarmN viser, at husdyrbrugets udvaskning er uændret eller falder i ansøgt drift. Faldet i udvaskningen skyldes, at der **enten** etableres efterafgrøder på 12 % **eller** mellemafgrøder i form af olieræddike på 24 % af husdyrbrugets efterafgrødegrundareal – udover den til en hver tid lovpligtige andel af efterafgrøder. Ved beregningen forudsættes endvidere, at den gennemsnitlige udnyttelsesprocent af husdyrgødningen er 75 %, og at der ikke tilføres anden organisk gødning.

Husdyrgodkendelsesloven fastlægger ingen krav til udvaskning af nitrat i områder, der ligger uden for områder udpeget som nitratfølsomme indvindingsområder.

Eventuel skærpet beskyttelsesniveau

Randers Kommune har vurderet, om der er særlige forhold ud over det generelle beskyttelsesniveau, der taler for, at der skal fastsættes skærpede vilkår til beskyttelse af grundvand.

Markerne 75-1 og 76-1

Markerne ligger i indvindingsoplandet til Gjerlev Vandværk og i indsatområde, hvor der er planer om at foretage geologisk detailkortlægning og indsatsplanlægning. Dermed er der grundlag for at stille skærpede vilkår, jf. Godkendelsesbekendtgørelsen § 11 stk. 4.

Gjerlev Vandværk har en tilladelse til at indvinde op til 64.000 m³ om året. Indvindingsoplandet og 300 m beskyttelseszonerne omkring borerne er vurderet at være nitratfølsomt. Vandværket indvinder fra borerne DGU nr. 59.371 og 69.295.

Boring 59.295 er 85 m dyb. Der er der sand fra 0 til 12 m under terræn, ler fra 12 til 31 m under terræn, silt fra 31 til 34 m under terræn, sand fra 34 til 59 m under terræn, herunder er der kalk/kridt. Boringen har således en lokal beskyttelse i form af et lerlag. Vandindtaget sker i kalken fra 62 m under terræn.

Boring 59.371 er 90 m dyb. Der er ler fra 0 til 2 m under terræn, sand fra 2 til 48 m under terræn, herunder er der kalk/kridt. Vandindtaget sker fra 57 m under terræn.

Ud fra geologien i de 2 borer kan konstateres, at grundvandsmagasinet ikke er beskyttet i form af sammenhængende lerlag mod forurening fra terræn.

Vandanalyser fra boring DGU nr. 59.295 viser stigende indhold af sulfat (nu ca. 65 mg pr. liter) samt indhold af nitrat (nu 16 mg nitrat/l) og dichlorbenzamid. Vandanalyser fra boring DGU nr. 59.371 viser ligeledes indhold af nitrat (ca. 2 mg nitrat/l).

På baggrund af vandanalyser og geologien i området vurderes, at indvindingsoplandet er sårbart over for forurening fra terræn, herunder over for nitrat og sprøjtemidler og der stilles krav om, at udvaskningen skal reduceres til ca. 50 mg nitrat pr. liter.

I den oprindeligt indsendte version af ansøgning, er der angivet en udvaskning fra mark 75-1 på 67 mg nitrat pr. liter og en udvaskning på 62 mg nitrat pr. liter for mark 76-1.

Randers Kommune har vurderet, at der er tale om en væsentlig miljøpåvirkning af en særlig regional/lokal grundvandinteresse og varslede på den baggrund afslag på ansøgningen (jf. Godkendelsesbekendtgørelsens § 11 stk. 6).

Ansøger har efterfølgende valgt at projektilpasse med **enten** grundvandssædskifte med 50 % miljøgræs (G5) **eller** mellemafgrøde i form af 100 % olieræddike på markerne. Randers Kommune har accepteret brug af mellemafgrøder og stillet vilkår herom ud fra anbefalinger i udredningen "Dyrkning og effektivitet af mellemafgrøder - foreløbige resultater" udarbejdet af DJF til fødevareministeriet 29. april 2008.

På baggrund af ovenstående stilles vilkår om, at der på husdyrbruget etableres **enten** grundvandssædskifte med 50 % miljøgræs (G5) **eller** mellemafgrøde i form af 100 % olieræddike på markerne 75-1 og 76-1. Udvasningen er herefter beregnet til 49 mg nitrat pr. liter indenfor indvindingsoplandet og Randers Kommune vurderer, at det ansøgte projekt ikke vil påvirke Gjerlev Vandværk væsentligt

Markerne 75-0, 74-1 og 74-0

Hele mark 74-1 og dele af 75-0 og 74-0 ligger inden for 300 beskyttelseszonen til Stouby vandværk. Beskyttelseszonen er vurderet at være nitratfølsomt.

Stouby vandværk har en tilladelse til at indvinde op til 18.000 m³ om året. Vandværket indvinder fra en meget dyb og velbeskyttet (i form af lerlag) boring DGU nr. 59.291. Der er ikke nitrat eller sprøjtemiddel i vandet og sulfatindholdet er lavt og konstant.

Da boringen er velbeskyttet stilles ikke skærpede vilkår til markerne inden for beskyttelseszonen til Stouby vandværk.

Uheld

Største risiko for uheld vurderes, at være i forbindelse med husdyrbrugets opbevaring og håndtering af flydende kunst- og husdyrgødning, dieselolie og sprøjtemidler.

Der forekommer ikke oplag af stoffer i sådanne mængder, at virksomheden er omfattet af Risikobekendtgørelsen.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Randers Kommune har stillet en række skærpede vilkår, der sammen med de generelle regler på området vurderes at minimere risikoen for uheld. F.eks. er der stillet vilkår om gødningshåndtering og vilkår om, at der ikke må opbevares kemikalier på gårdspladsen, hvor der løber dræn til nedsivning af husspildevand.

Vilkårene kan dog ikke udelukke, at der kan ske uheld på virksomheden, og Randers Kommune har derfor stillet vilkår om, at virksomheden skal udarbejde en beredskabsplan, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres i tilfælde af uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

OFFENTLIGGØRELSE

Offentliggørelse af ansøgning

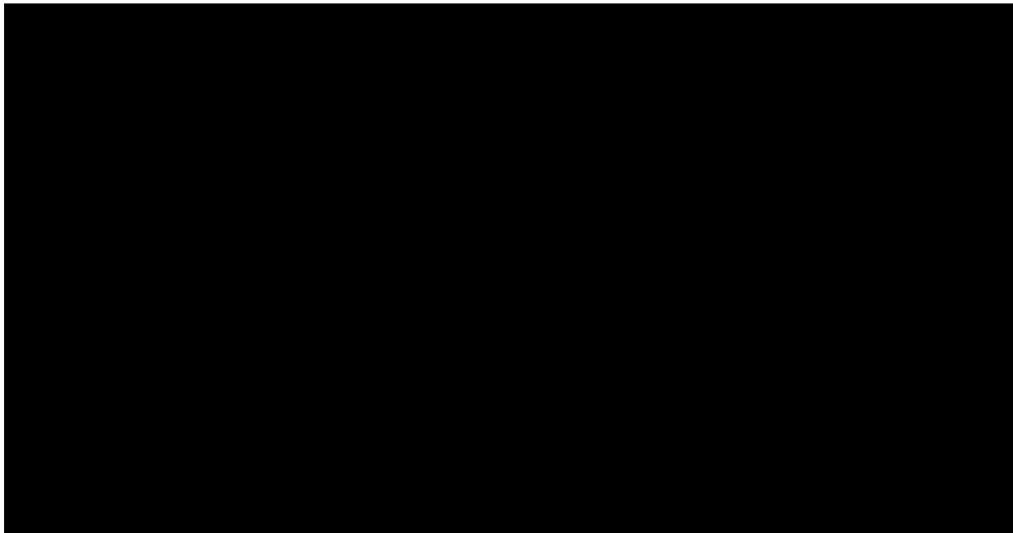
Ansøgning blev offentliggjort ved annoncering i Randers Amtstidende den 2.-16. september 2009. Der indkom én anmodning om, at se ansøgningsmaterialet fra nabo [REDACTED] Søndergårdsvej 11, 8983 Gjerlev J. [REDACTED] havde desuden en bemærkning til den nuværende placering af kadaverpladsen og deraf følgende lugtgener. Randers Kommune opfordrede Peter Gregersen til at kontakte [REDACTED] og få afklaret forholdet.

Partshøring

Udkast til miljøgodkendelse har i perioden fra den 11. januar – 22. februar 2010 været sendt i høring hos følgende:

DN lokalafdeling v/Christian Halgreen, [REDACTED] christian@halgreen.dk

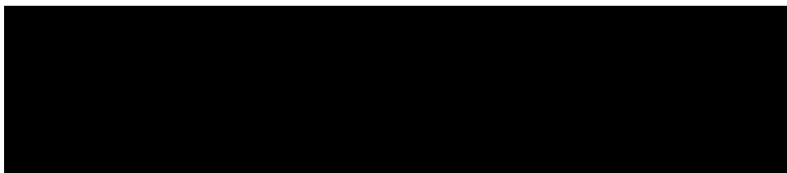
Naboer (beliggende indenfor konsekvensradius (805 m)).



[REDACTED] Gjerlev J

[REDACTED] Gjerlev J

Ejere af forpagtede arealer/lejede beholdere



Vandværker

Gjerlev Vandværk, [REDACTED] J
I/S Stouby Vandværk [REDACTED]

Bemærkninger i forbindelse med partshøring

I høringsperioden er der indkommet bemærkninger til udkastet fra [REDACTED] Søndergårdsvej 11, 8983 Gjerlev J. Han bemærker, at han og Peter Gregersen stadig ikke er enige om placeringen af kadaverkappen. Kadaverkappen ligger i dag nærmere på [REDACTED] [REDACTED] beboelse/indkørsel end på ansøgers. Ole Lund Mikkelsen har gentagne gange klaget [REDACTED] om lugtgener fra de døde dyr. Randers Kommune har kontaktet ansøger med henblik på at finde en mere egnet placering.

Ansøger har dertil bemærket, at hans besætning har højeste sundhedsstatus og at hans medicinforbrug ligger 75 % under landsgennemsnittet. Den oprindelige placering er valgt, fordi DAKA derved kunne afhente døde dyr uden at passere forbi staldene. Ofte ligger kadaverkappen ved indkørslen til anlæg, der ligger tilbagetrukket fra offentlige veje. Men i dette tilfælde har ansøger ikke denne mulighed da ejendommene er placeret direkte op af offentlig vej. Ansøger har indsendt alternative placeringsmuligheder for kadaverkappen (bilag 8) og vil i samråd med områdets øvrige beboere finde en mere egnet placering. På den baggrund har Randers Kommune stillet vilkår (nr. 23) om at kadaverkappen flyttes og at den ikke placeres nærmere end 100 m fra nabobeboelse. Randers Kommune vurderer, at vilkåret er tilstrækkelig til at forhindre lugtgener for de omkringboende og henviser i øvrigt til den generelle lovgivning på området.

Offentliggørelse af godkendelse

Godkendelsen bekendtgøres ved annoncering i Amtsavisen onsdag den **3. marts 2010**, som er godkendelsens dato.

Følgende er samtidigt hermed underrettet om godkendelsen:

Peter Gregersen, Korshøjgaard, Søndergårdsvej 15, 8983 Gjerlev J
Miljø & Natur, v/Jakob Altenborg, jakob@miljoeognatur.dk
Sundhedsstyrelsen, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg eller midt@sst.dk
Miljøcenter Århus, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg eller post@aar.mim.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø eller dn@dn.dk
Danmarks Sportsfiskerforbund, jkt@sportsfiskerforbundet.dk
Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N eller info@ecocouncil.dk

KLAGEVEJLEDNING

Godkendelsen kan påklages til Miljøklagenævnet inden 4 uger fra annonceringens dato.

Klageberettiget er ovennævnte, samt enhver der har væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, som nævnt i husdyrgodkendelseslovens §§ 85, 86 og 87.

Eventuel klage stiles til Miljøklagenævnet, men skal indsendes til Randers Kommune, Laksetorvet, 8900 Randers, som sender den videre med sagens øvrige oplysninger. Klagen skal være forvaltningen i hænde senest den **31. marts 2010 kl. 15.00**.

Såfremt godkendelsen bliver påklaget, vil det straks blive meddelt ansøgeren.

En klage over godkendelsen har ikke opsættende virkning, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet. Dette betyder, at godkendelsen kan tages i brug fra godkendelsens dato. Dette sker dog på eget ansvar, da klageinstansen eventuelt kan ændre eller ophæve godkendelsen.

Søgsmål kan anlægges ved domstolene indtil 6 måneder efter godkendelsens dato.